

Ochrona środowiska na terenie gminy Michałowice w praktyce

Działania w zakresie zieleni miejskiej

- ▶ Znacząco zwiększono nasadzenia drzew i krzewów.

- ▶ W ciągu 3 lat (2019-2021) nasadzono łącznie:

- ▶ 1 089 drzew oraz
- ▶ 18 904 krzewów.

Kolejne nasadzenia drzew oraz krzewów planowane są na 2022 r.

- ▶ Koszty nasadzeń w poszczególnych latach:

2019 - 152 787,20 zł (drzewa i krzewy),

2020 - 450 310,09 zł (drzewa i krzewy),

2021 - 353 116,80 zł (drzewa i krzewy),

2022 - 355 166,20 zł (drzewa i krzewy).

- ▶ Usuwano jedynie drzewa zagrażające lub chore, nie rokujące szans na dalszy rozwój i przeżycie.

Działania w zakresie zieleni miejskiej

- ▶ Gatunki sadzonych drzew i krzewów:
lipa, klon, głóg dwuszyjkowy, śliwa wiśniowa, świdośliwa lamarcka, kasztanowiec czerwony, sosna, grab kolumnowy, jabłoń ozdobna, jesion, jarzęb szwedzki, wierzba płacząca, jodła, topola, platan, brzoza. Gatunki krzewów: róża, pięciornik krzewiasty, perowskia łobodolistna, werbena patagońska, pigwowiec pośredni, forsycja pośrednia, żarnowiec, berberys, jeżówka purpurowa, irga, ligustr, śnieguliczka, krzewuszka, jaśminowiec, hortensja, bluszcz, tawułka, tawuła, lawenda, jałowiec, dereń, powojnik, bukszpan, rozplenica japońska, trzcinnik krótkowłosa, hakonechloa smukła, tawulec pogięty, bodziszek, ożanka właściwa, miskant chiński, trzmielina, porzeczek czerwony, tawlina jarzębolistna, lilak, funkia, zawilec, cis.
- ▶ Nowe nasadzenia pojawiły się przy drogach, w parkach, na placach zabaw, skwerach.
- ▶ **Założono skwery** w Michałowicach, Komorowie, Pęcicach, Pęcicach Małych oraz **zrewitalizowano fragment parku w Regułach**. Zadania te miały na celu zwiększenie terenów zielonych, które wpływają na poprawę jakości powietrza.

Mulczowanie i mikoryza

- ▶ W Alei Starych Lip w Komorowie przeprowadzono zabiegi mulczowania.
- ▶ Prace polegały na rozłożeniu na glebie (ściótkowanie) materii organicznej, w celu jej ochrony i wzbogacenia.
- ▶ Zabieg mulczowania wzmacnia drzewa, poprawia ich kondycję, co przekłada się również na poprawę bezpieczeństwa właścicieli pobliskich posesji oraz użytkowników drogi.
- ▶ **Mikoryza** to swoista współpraca pomiędzy różnymi gatunkami roślin a grzybami.
- ▶ Żywą grzybnię dobrano pod kątem rodzaju roślin, którą zaaplikowano wybranym egzemplarzom, by mogły czerpać z ziemi większą ilość cennych składników odżywczych i wody oraz stać się bardziej odporne na choroby.

Lokalny Program Piecowy

Gmina Michałowice w ramach prowadzonej polityki ograniczenia tzw. niskiej emisji (z indywidualnych źródeł grzewczych) i ochrony powietrza od lat realizuje **program udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy polegającej na trwałej zmianie źródeł ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe**. W ciągu 5 lat trwania programu (2018-2022) wymieniono, a tym samym zlikwidowano 248 wysokoemisyjnych pieców węglowych.

Od 2021 r. program został zmodyfikowany i refundację zastąpiono dotacją. Wpłynęło to na znaczny wzrost składanych wniosków.

PROGRAM WYMIANY PIECÓW	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zrealizowanych wymian	41	56	50	72	6
Liczba podpisanych umów	46	60	56	100	26
Liczba złożonych wniosków	55	68	62	105	34

Łącznie od 2018 r. do 31 maja 2022 r. z naszej Gminy zniknęło 248 pieców węglowych, tzw. kopciuchów.

Wykorzystanie pozyskanych dotacji

Zakupiono dron z Systemem Obserwacji i Wspomagania Analizy Powietrza „SOWA”.

Urządzenie jest platformą mobilnego laboratorium do analizy jakości powietrza. Wykorzystywane jest w typowaniu nieruchomości, które wymagają szczegółowej kontroli paleniska. Obsługują je uprawnieni pracownicy referatu ochrony środowiska.

„SOWA” na podstawie wydobywającego się dymu z komina wykonuje odczyty pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, lotnych związków organicznych, formaldehydów, chlorowodoru i cyjanowodoru, co może wskazywać na spalanie różnego rodzaju odpadów lub materiałów niedozwolonych.

Na podstawie realizowanych misji lotniczych typowano do kontroli posesje w których wystąpiło podejrzenie spalania odpadów.

Wykorzystanie pozyskanych dotacji

Zainstalowano sieć 11 czujników monitorujących na bieżąco jakość powietrza na terenie Gminy, wraz z monitorami i tablicami LED.

Monitory zostały zainstalowane we wszystkich gminnych szkołach oraz przedszkolach.

Dodatkowo w miejscach cieszących się zainteresowaniem spacerowiczów zamontowane zostały zewnętrzne tablice LED prezentujące dane pomiarowe.

Czujniki dostarczają informacji, ale służą też edukacji. Jakość powietrza można śledzić na stronie <https://www.michalowice.pl/czujniki-smog>, a także w bezpłatnej aplikacji Syngeos.

Budowa parkingów „Parkuj i Jedź”

W 2019 r. został oddany do użytku parking w miejscowości Reguły z ogólnodostępnym punktem doładowań samochodów elektrycznych zasilaną z paneli fotowoltaicznych. (koszt całkowity 1 907 096,50 zł). Obserwujemy, że ładowarki na tym parkingu zajęte są codziennie, a liczba ładowań z roku na rok rośnie.

W 2019 r. zdobyliśmy dofinansowanie na budowę 2 parkingów w pobliżu stacji WKD w Komorowie (całkowita wartość projektu 2 426 667,00 zł).

Na finiszu jest budowa parkingu przy ulicy Ceglanej. Parking jest wyposażony w ładowarkę elektryczną dodatkowo zasilaną z paneli fotowoltaicznych.

Planowane jest oddanie do użytku drugiego parkingu - przy ulicy Kolejowej (także z punktem ładowania pojazdów elektrycznych). Oba parkingi działające w systemie „Parkuj i Jedź”, będą bezpłatne.

Ścieżki rowerowe i ciągi piesze

W latach 2019-2021 przybyło 4,8 km ścieżek rowerowych (w tym zmodernizowano 1,56 km). W fazie realizacji i w planach są kolejne 4,13 km. Pod koniec 2020 r. zakończono budowę trasy rowerowej wzdłuż rzeki Raszynki o długości ponad 2,6 km i nawierzchni asfaltowej. Jest to największa inwestycja związana z komunikacją rowerową w Gminie Michałowice.

W 2021 r. zrealizowana została przebudowa ciągu pieszo-rowerowego (wraz z oświetleniem) alei Topolowej w Michałowicach o długości około 300 mb.

Zrealizowana została budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż alei Samorządu Terytorialnego w Regułach (o długości 915 mb). Ścieżka biegnie między zasadzonymi w 2019 r. lipami. Na budowę tej ścieżki Gmina Michałowice (jako lider partnerskiego projektu) pozyskała 1,81 mln zł wsparcia.

Natomiast zdobyta przez nas kwota dofinansowania całego partnerskiego projektu to 19,39 mln zł.

Ścieżki rowerowe i ciągi piesze

Zakończono budowę ścieżki rowerowej w ulicy Szkolnej między ulicami 11 Listopada i Aleją Topolową w Michałowicach.

Dzięki ścieżkom rowerowym rozwinęły się zeroemisyjna mobilność i rekreacja.

We wnioskach mieszkańców pojawia się potrzeba budowy ścieżki wzdłuż torów WKD od Reguł w kierunku Warszawy.

Powiat pruszkowski wykonał ścieżkę rowerową w ulicy Jesionowej w Michałowicach (0,5 km). Inwestycje tę wspierała finansowo Gmina Michałowice.

Zakończyły się prace projektowe ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy Sokołowskiej w Pęcicach i Sokołowie (2 km).

Wykorzystanie pozyskanych dotacji

- ▶ Zakupiono i przekazano gminnym placówkom przedszkolnym oraz oddziałom przedszkolnym w szkołach podstawowych **74 profesjonalne oczyszczacze powietrza**. Oczyszczacze skutecznie filtrują powietrze w pomieszczeniach z pyłów zawieszonych PM2,5, a także grzybów, bakterii, roztoczy i alergenów. Do obsługi urządzeń i wymiany filtrów zostali przeszkoleni pracownicy przedszkoli.
- ▶ **„Zagospodarowanie ulicy Szkolnej w Michałowicach - wykonanie nasadzeń”**. W ramach zadania nastąpiła rewitalizacja funkcjonalno-przestrzenna ulicy Szkolnej. Oprócz uporządkowania przestrzeni i modernizacji ciągów komunikacyjnych zostały wykonane nasadzenia zieleni, które wpłyną na rozwój bioróżnorodności i filtrację powietrza z zanieczyszczeń.
- ▶ **„Ogólnodostępne stacje ładowania pojazdów elektrycznych w Gminie Michałowice”**. Punkty ładowania znajdują się w Granicy, w Michałowicach, w Regułach oraz w Komorowie. Status dostępności punktów ładowania można sprawdzić w aplikacji.
- ▶ W 2022 r. w ramach programu "Mazowsze dla czystego powietrza" pozyskano dotacje na dwa zadania: "Mobilne laboratorium do pomiaru jakości powietrza" oraz na projekt edukacyjny "Weź głęboki oddech - oddychaj czystym powietrzem".

Działania edukacyjne

- ▶ pisemne informowanie („listy do mieszkańców”) właścicieli nieruchomości ogrzewanych piecami węglowymi o możliwości skorzystania z gminnych programów dotacyjnych (Lokalny Program Piecowy, Lokalny Program Osłony, Wdrażanie działań antysmogowych - program pilotażowy);
- ▶ coroczne prowadzenie kampanii reklamowych gminnego programu piecowego (ulotki, plakaty, banery);
- ▶ dystrybucję ulotek o szkodliwym wpływie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie, naklejki na piece;
- ▶ artykuły na stronie Gminy oraz fb na temat działań antysmogowych podjętych w Gminie Michałowice, m.in. artykuły na temat przyjętego programu ochrony powietrza, uchwały antysmogowej województwa mazowieckiego, czasowego zakazu palenia w kominkach, spalania pozostałości roślinnych, inwentaryzacji źródeł ciepła, Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, gminnych programów dotacyjnych;
- ▶ komunikaty na stronie Gminy oraz fb na temat ryzyka wystąpienia przekroczeń zanieczyszczeń w powietrzu;
- ▶ rozmowy edukacyjne w czasie kontroli palenisk;
- ▶ konkurs plastyczny dla dzieci;
- ▶ spotkania z mieszkańcami dotyczące uruchomienia w Gminie punktów „Czyste Powietrze” oraz programu pilotażowego pod nazwą „Wdrażanie działań antysmogowych” (odbyło się 6 spotkań oraz webinarium);
- ▶ założenie na stronie Gminy podstrony dedykowanej powietrzu w Gminie: <https://www.michalowice.pl/ochrona-srodowiska/powietrze-w-gminie>;
- ▶ realizację w szkołach programu Edukacyjnej Sieci Antysmogowej NASK;
- ▶ zorganizowanie pikniku ekologicznego - pierwszy odbył się we wrześniu 2021 r. i cieszył się ogromną popularnością.

„WODOŁAPACZ”

Program udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Michałowice dotyczący zakupu systemu deszczowego do zatrzymania i wykorzystania wód opadowych

CEL PROGRAMU

Efektywne i oszczędne korzystanie z zasobów wodnych, ograniczenie poboru wody uzdatnionej na potrzeby ekosystemów przyrodniczych oraz stabilizowanie wilgotności i mikroklimatu w warunkach lokalnych poprzez zatrzymanie i wykorzystanie wód opadowych.

PRZEDMIOT DOTACJI?

Dotacja udzielana jest wyłącznie na zakup do 6 elementów (maksymalnie po dwa każdego rodzaju) systemu deszczowego obejmującego:

- 1) zbiornik na deszczówkę,
- 2) pompę do beczki,
- 3) zbieracz wody deszczowej.

KWOTA DOFINANSOWANIA

Do 900 zł jednak nie więcej niż 100% poniesionych kosztów zakupu systemu deszczowego

Program "Wodołapacz" działa od 2020 r. i cieszy się wśród mieszkańców dużym zainteresowaniem, co przekłada się na liczbę **416** dokonanych inwestycji.

PROGRAM „WODOŁAPACZ”	2020	2021	2022*
Liczba złożonych wniosków	317	237	101
Liczba podpisanych umów	202	204	62
Liczba zrealizowanych dotacji	188	193	35

*nabór do edycji 2022 trwa do 15 września

Piknik ekologiczny

11 września 2021 r. odbył się pod Urzędem Gminy piknik ekologiczny. Celem imprezy była w głównej mierze edukacja i informacja mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, ale też zwiększenie świadomości ekologicznej oraz zachęcenie do podejmowania praktycznych codziennych zachowań i wyborów na rzecz ochrony środowiska.

Podczas pikniku nasz partner z nowego programu „Wdrażanie działań antysmogowych - program pilotażowy” zaprezentował OZE (fotowoltaikę, falownik i pompę ciepła), a także kocioł gazowy. Urządzenia można było obejrzeć z bliska i dowiedzieć się od ekspertów wszystkiego na temat ich parametrów i użytkowania. Mieszkańcy mogli skorzystać również z punktu konsultacyjnego, w którym otrzymywali porady na temat możliwości wsparcia finansowego do wymiany wysokoemisyjnego kotła, termomodernizacji budynku mieszkalnego czy wymiany stolarki okiennej i drzwiowej w ramach dostępnych programów, m.in. „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd”.

Kontrole nieruchomości

Na terenie Gminy w ramach **Ekopatrolu** wspólnie z Policją prowadzone są **cykliczne kontrole nieruchomości**. Sprawdzane są paleniska domowe pod kątem nieprawidłowości związanych z eksploatacją urządzenia grzewczego, używania paliwa złej jakości czy gromadzenia i spalania odpadów.

Między wrześniem 2019, a czerwca 2022 r. **przeprowadzono ponad 500 kontroli interwencyjnych i planowanych**.

W kilku przypadkach Policja nałożyła mandaty oraz wydała kilkadziesiąt poleceń i pouczeń w związku z ujawnieniem spalania odpadów. Właściciele zgłaszanych posesji w czasie przeprowadzanej kontroli interwencyjnej byli informowani o konsekwencjach spalania materiałów niedozwolonych w piecach.

W uzasadnionych przypadkach wykonywano rekontrole.

Kontrole nieruchomości

Podczas wszystkich kontroli prowadzone były rozmowy na temat uchwały antysmogowej i związanych z nią ograniczeń i zakazów, jak również możliwości przystąpienia do Lokalnego Programu Piecowego, Lokalnego Programu Osłonowego oraz skorzystania z dotacji w ramach rządowego programu „Czyste Powietrze”.

Każdorazowo w czasie przeprowadzanych kontroli wręczane były zestawy ulotek dotyczących efektywnego i prawidłowego palenia w piecu, ulotek dotyczących programów gminnych i uchwały antysmogowej.

Kontrole nieruchomości

Dodatkowo podczas kontroli nieruchomości sprawdzano:

- ▶ Zbiornik bezodpływowy (jeżeli posiada) oraz umowa i rachunki,
- ▶ Zgodność liczby osób zamieszkujących nieruchomość z „deklaracją śmieciową”,
- ▶ Prawidłowa segregacja odpadów, kompostownik,
- ▶ Czystość i porządek na terenie posesji,
- ▶ Zapoznanie z gminnym programem dotacji na utylizację eternitu (jeżeli posiada).

Metamorfoza kotłowni

Fotopułapki i inne niekonwencjonalne metody wykorzystywane w działaniach EKOPATROLU

- ▶ Od początku 2021 roku w ramach działań realizowanych przez EKOPATROL ujawniono 38 mniejszych lub większych miejsc nielegalnego podrzucania odpadów.
- ▶ W 15 przypadkach podczas wykonywania czynności wyjaśniających udało się ustalić właścicieli odpadów, a w 3 przypadkach w dużej mierze przyczyniła się do tego zainstalowana fotopułapka.
- ▶ Ponadto działania EKOPATROLU koncentrują się na usuwaniu wraków pojazdów porzuconych na terenie Gminy. Średnio udaje się spowodować usunięcie 2 takich pojazdów miesięcznie.

Dziękujemy za
uwagę

